

1 april 2026

Er referens:

KN2025/02333

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Vår referens

Jakob Steinstö

Branschansvarig, Grafiska Företagen

Remissyttrande av Naturvårdsverkets delredovisning om genomförandet av EU:s förordning om förpackningar och förpackningsavfall

Grafiska Företagen är en bransch- och arbetsgivarförening som företräder företag inom den grafiska branschen. Grafiska Företagen har ca 350 medlemmar med ca 10 000 anställda. Företagen är till större del tryckerier och företag som skapar förpackningar. Svenska Wellpappföreningen är en del av Grafiska Företagen och därför skickar vi in ett gemensamt svar för hela den grafiska branschen.

Sammanfattning av Grafiska Företagens ståndpunkter

Avstyrkes: Förslag och resonemang som riskerar en sammanblandning av returpapper (tidningar/tidskrifter) med andra pappersfraktioner. Det rena och etablerade kretsloppet för grafiskt papper måste ovillkorligen skyddas.

Tillstyrkes: Krav på "högkvalitativ materialcirkulation" och eftersortering. Ansvaret för att investera i och driva den nödvändiga tekniken för detta måste tydligt åläggas producentansvarsorganisationerna (PRO).

Tillstyrkes med förbehåll: Införandet av ett kommunalt kvalitetsansvar. Detta måste dock villkoras med att nationellt enhetliga och mätbara kvalitetskriterier, framtagna i samverkan med industrin, implementeras samtidigt.

Kräver komplettering: Regelverket måste innehålla en rättssäker, viktbaserad regel ("procentregel") för klassificering av sammansatta förpackningar för att inte hämma innovation och omställningen till förnybara material.

Avstyrkes principiellt: All form av nationell överimplementering som går utöver EU-förordningens miniminivåer och som skapar administrativa bördor eller snedvrider konkurrensen på den inre marknaden.

Grafiska Företagen betonar därutöver vikten av en harmoniserad tillämpning av förordningen inom EU. EU-kommissionens vägledning bör ges en central roll i genomförandet för att säkerställa rättssäkerhet och likvärdiga konkurrensvillkor på den inre marknaden.

Huvudsakliga synpunkter och förslag på Naturvårdsverkets förslag

1. Skydda det rena returfiberflödet – Avstyrk alla former av sammanblandning

Det svenska insamlingssystemet för returpapper från tidningar och tidskrifter är ett av världens mest framgångsrika. Det genererar en ren och väldefinierad råvara som är avgörande för produktionen av nytt tidningspapper och andra grafiska produkter.

Ståndpunkt: Vi avstyrker bestämt alla förslag och resonemang som kan leda till att denna unika materialström slås samman med andra pappersfraktioner, såsom pappersförpackningar. En sådan sammanblandning skulle oundvikligen leda till kontaminering från matrester, plaster, lim och andra föroreningar. Detta skulle i praktiken förstöra råvarans kvalitet, göra den obrukbar för högkvalitativ återvinning och därmed slå sönder ett fungerande cirkulärt system.

Implementeringen av PPWR måste värna och skydda detta etablerade kretslopp, inte radera det.

2. Stärk kravet på hög kvalitet genom industriell eftersortering

Naturvårdsverket föreslår att PRO:er ska säkerställa återvinning genom "högkvalitativ materialcirkulation" och att krav på ytterligare sortering ska införas.

Ståndpunkt: Vi tillstyrker helhjärtat denna princip. Att uppnå materialåtervinning av hög kvalitet kan inte enbart förlita sig på hushållens källsortering. Ansvaret för att skapa rena materialflöden måste ligga i senare led. Den nya förordningen bör därför innehålla tvingande bestämmelser som ålägger producentansvarsorganisationerna att investera i och driva storskaliga, moderna anläggningar för maskinell eftersortering. Det är den enda realistiska vägen för att kunna separera olika material och kvaliteter på ett sätt som möter industrins krav

och möjliggör verklig cirkularitet där återvunnen råvara kan ersätta primär. Krav på sortering bör samtidigt vara material- och kvalitetsanpassade. Redan rena och högkvalitativa flöden ska inte omfattas av onödiga ytterligare sorteringskrav, medan blandade flöden bör sorteras vidare när det ger tydlig miljönytta. Branschstandarder, såsom EN 643, bör vara vägledande.

3. Kommunalt kvalitetsansvar kräver nationella mätmetoder

Förslaget om att ge kommunerna ett uttryckligt kvalitetsansvar för det insamlade materialet (avsnitt 4.7.5) och att ersättningen kan kopplas till detta är i grunden positivt.

Ståndpunkt: Vi tillstyrker detta förslag, men med ett avgörande förbehåll: för att ett sådant ansvar ska vara meningsfullt och rättvist måste det kopplas till nationellt enhetliga, objektiva och mätbara kvalitetskriterier. Dessa kriterier måste tas fram i nära samverkan med den mottagande industrin för att säkerställa att de speglar de faktiska tekniska kraven. Utan tydliga och standardiserade mätmetoder riskerar ansvaret att bli tandlöst och en källa till ständiga tvister mellan kommuner och PRO:er, istället för ett verkningsfullt incitament för förbättrad kvalitet.

4. Inför en rättssäker "procentregel" för sammansatta förpackningar

Genom PPWR införs specifika krav för plastförpackningar, bland annat om återvunnet innehåll. Detta skapar en kritisk osäkerhet för innovativa fiberbaserade förpackningar som använder mycket tunna plastskikt som funktionella barriärer. Naturvårdsverkets redovisning adresserar inte denna problematik.

Ståndpunkt och förslag till komplettering: Det är av yttersta vikt att det i den nationella kompletterande förordningen införs en tydlig och rättssäker, viktbaserad princip för klassificering. Vi föreslår att det fastslås att en sammansatt förpackning ska klassificeras efter det material som utgör dess huvudsakliga viktandel. Specifikt bör det förtydligas att en förpackning där plastkomponenten understiger en viss låg andel av den totala vikten, förslagsvis 5 procent, inte ska definieras eller regleras som en plastförpackning. Utan en sådan regel hämmas innovation som aktivt minskar plastberoendet och främjar förnybara material. Detta ligger även i linje med EU-kommissionens vägledning, som tydliggör att kompositförpackningar med en mycket låg andel plast inte ska klassificeras som plastförpackningar. Att frånga detta skulle innebära en otillåten överimplementering och riskera felaktig klassificering av fiberbaserade förpackningar.

5. Undvik nationell överimplementering som skadar konkurrenskraften

Syftet med en EU-förordning är att skapa harmoniserade regler för den inre marknaden. Nationella särregler som går utöver förordningens krav riskerar att motverka detta syfte.

Ståndpunkt: Vi avstyrker principiellt alla nationella tillägg, tolkningar eller krav som går utöver miniminivåerna i PPWR. Att införa strängare nationella mål, undantag (såsom för retursystem) eller mer betungande administrativa processer än vad EU kräver försämrar svenska företags konkurrenskraft och skapar onödiga handelshinder. Implementeringen måste vara lojal mot principen om en fungerande och harmoniserad inre marknad. Detta inkluderar att undvika kopplingar till definitioner från engångsplastdirektivet när dessa inte är avsedda att tillämpas inom ramen för förpackningsförordningen, då detta riskerar att snedvrider konkurrensen och hämma utvecklingen av fiberbaserade alternativ.

6. Säkerställ flexibla och effektiva producentansvarsavgifter

Ståndpunkt: Vi avstyrker införandet av schabloniserade krav på att en fast andel (t.ex. 2 %) av producentansvarsavgifter ska öronmärkas för specifika ändamål såsom avfallsförebyggande åtgärder eller retursystem.

Sådana krav riskerar att:

- tränga undan nödvändiga investeringar i sortering och materialåtervinning
- minska systemens kostnadseffektivitet
- snedvrider konkurrensen mellan materialslag

I stället bör regelverket möjliggöra flexibel och behovsanpassad användning av medel, där investeringar i återvinningsteknik och förbättrad materialkvalitet prioriteras.

7. Värna marknadsbaserade materialflöden

Ståndpunkt: Befintliga, välfungerande och marknadsbaserade system för insamling och återvinning – särskilt från verksamheter – bör värnas. Regleringen får inte utformas så att den försämrar materialkvalitet eller slår ut effektiva affärsdrivna cirkulära flöden.

Avslutningsvis uppmanar vi regeringen att säkerställa en implementering som är tekniskt grundad, marknadsmässig och som skapar långsiktigt hållbara och förutsägbara förutsättningar för en cirkulär ekonomi där hög materialkvalitet är den ledande principen.

Implementeringen bör samtidigt säkerställa materialneutralitet och skapa goda förutsättningar för innovation, särskilt för fiberbaserade och biobaserade lösningar som bidrar till minskad klimatpåverkan och ökad resurseffektivitet.

Eva Glückman

VD

Jakob Steinstö

Branschansvarig